

גליון 405
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

בשכנותו של רבי ייסא התגורר איש עני ומסכן, גלמוד היה העני ללא אישה וללא בנים. לימים נחלש וחלה ולא היה מסוגל עוד לעבוד, לא עברו ימים רבים ובביתו לא נמצא לא אוכל וגם לא כסף לתרופות להן נזקק, ביישן היה האיש והתבייש לבקש נדבה ואפילו לספר למישהו על מצבו לא היה מסוגל. אנשי העיר לא שמו לב אליו, איש לא שאל ממה מתפרנס גלמוד זה? איש לא התעניין מדוע נעשה חיוור לאחרונה? סבל העני מחרפת רעב ושתק, מיום ליום הלך מצבו והדרדר עד שכבר הוא לא היה מסוגל אפילו לקום ממיטתו, וגם לקרוא לעזרה הוא כבר לא יכל. באותה שעה ישב רבי ייסא בביתו ולמד תורה כדרכו כל הימים, אך מוטרד היה בלימודו מדוע לא ראיתי את השכן ההוא היום בבית הכנסת, הרי זה ימים רבים שהוא נראה כה עצוב וחיוור גם רזה מאוד, אולי אין לו מה לאכול, אמנם מעולם לא ביקש שום דבר ולא התאונן, אך אולי בכל זאת ואולי אפילו חולה הוא? קם רבי ייסא מתלמודו הלך לביתו של העני והקיש בדלת, כשאיש לא ענה פתח ונכנס לחדר, וראה והנה העני לבד בבית שוכב על מיטתו כמעט ללא הכרה, רבי ייסא היה חכם גדול וגם ידע היה לו בחכמת הרפואה, רץ לביתו והביא תרופות וגם טפסף טיפות של מיץ פירות לפיו של החולה כדי לחזקו מעט וייטב לו, אחרי שהתאושש קצת החולה לרבי ייסא ואמר כמעט לא הייתי עוד בחיים, ורק בזכותך החזיר הקב"ה את נשמת לגופי. הודיע רבי ייסא לכל השכנים על מצבו של העני החולה, ומאותו יום והלאה השגיחו עליו ודאגו לטפל בו ולהבריאו ולתת לו פרנסה בכבוד.

(על פי ספר הזוהר הקדוש)

פרשת השבוע

פשר הנהגה זו. השיב הקיסר: שבשעה שאני ישן אינני "קיסר", ומעמד מיוחד זה של "קיסר" חבל להפסיד אפילו לשעה קלה. גם אני כך - סיים רבי נטע - השבת היא מתנה כה קדושה ויקרה, עד שחבל להפסיד אפילו רגע קטן ממנה בשינה.

לא תבערו אש בכל מושבתכם ביום השבת (ל"ה - ג')

הרה"ק רבי נחום מטשרנוביל זיע"א שהה פעם בשבת קודש אצל אביו של הרה"ק רבי משה מסווראן זיע"א, והדליקו אז בערב שבת נר גדול, שידלק כל הלילה, כדי שאפשר יהיה להשכים בעוד לילה וללמוד. והיה באשמורת הבוקר כשרבי נחום קם משנתו, ובחוץ עדיין היה חושך ואפלה, ראו בני הבית שרבי נחום הולך וממשמש הדרך כאילו הולך בחושך, ורבי נחום פנה אליהם ושאל למה לא הדלקתם נר שידלק כל הלילה, והיה הדבר לפלא בעיניהם, שהרי בבית דולק נר ומאיר, תיכף עשו דרישה וחקירה, ונדוד הדבר, כי הנר כבה בלילה, והמשרתת הנכריה עמדה והדליקה אותו, ומחמת שהודלק הנר בשבת קודש לא האיר כלל להצדיק. ולא ראה כלום לאורו.

וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת וגו' (ל"ה - ב')

הגה"ק רבי חיים מוואלווין זיע"א, בא פעם לישיבה בשבת אחה"צ וראה את בחורי הישיבה יושבים ושחים ביניהם שיחות חולין. שאל אותם, הלא כדאי יותר שבשילכם לישון, כי תיבת שב"ת ר"ת שינה בשבת ת'ענוג, ואפשר לקיים בזה מצות עונג שבת. והשיב לו אחד מהתלמידים אויבער חכם, כי תיבת שב"ת גם ר"ת שיחה ב'שבת ת'ענוג. ענה לו רבי חיים על זה בדברי הפסוק "לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו" החכם דורש שבת בשי"ן ימנית שהמובן הוא שינה, אבל הכסיל דורש בשי"ן שמאלית שיחה.

וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת וגו' (ל"ה - ב')

מסופר על הרה"ק רבי נטע מאבריץ זיע"א שבכל שבת היה מדייר שינה מעיניו והיה לומד בהתמדה במשך כל השבת, והיה מסיים מידי שבת בשבתו את כל מסכת שבת. פעם אחת שאלוהו אנשי ביתו: האם אין בהנהגה זו משום עינוי? הרי שינה בשבת תענוג. השיב להם הצדיק: מסופר על הקיסר נפוליאון שמעולם לא שכב לישון במשך היום, אף לא למנוחה קצרה, כששאלו אותו פעם

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 6:28 ת"א: 6:30 ר"ת: 7:07

פרשת ויק"פ - החודש

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:30

פולניים וכו'. הם עצרו את בעלי הבתים היהודים החשובים ביותר. ותלו אותם בכיכרות השוק של הערים והעיירות בהן הצליחו לתפוס את השלטון באופן זמני. בעיירה ווילקומיר שבאיזור קובנה, אירע הסיפור הבא:

מיד אחרי שהפולנים כבשו את העיירה, הם עצרו את הרב ר' אהרלה ועוד עשרה יהודים מחשובי המקום, ערכו להם משפט ודנו אותם למות בתליה, הם עמדו לבצע את גזר הדין בכיכר המרכזית של העיירה, למען יראו כולם מה עולה בגורלם של אויבי פולין. בקרב יהודי העיירה קמה מהומה גדולה, מיד גזרו תענית, צמו, התפללו, בכו, אמרו תהילים וטכסו עצה כיצד להציל את הרב ובעלי הבתים החשובים. נראה היה בעליל כי כל המאמצים עולים בתוהו, וכי לא יהיה מנוס מביצוע גזר הדין האכזרי.

בין העצורים שדינם נגזר לתליה, היה גביר ירא שמים ובעל צדקה ידוע ר' יצחק אבעס שמו. הוא היה בעל אכסניה, בה נהגו להתאכסן האצילים הפולניים השונים בעוברים בעיר, עתה כאשר הפולנים באו לקחת את קבוצת היהודים למקום התליה, הכיר ר' יצחק אחדים מהם כאורחים שהתאכסנו אצלו בעבר. הוא פנה אליהם עתה ושאל אותם: רבותי הלא אתם מכירים אותי, הרי הייתם אורחים חשובים אצלי, והגידו נא לי האם נהגתי בכך פעם שלא כשורה? האם הריעותי לכם מימיכם? הלא אני ידעתי את כל סודותיכם זה רבות בשנים, האם מסרתי אותם לאויביכם? האם אין אתם מתביישים לשפוך דם נקי של אנשים חפים מכל פשע? האצילים הפולניים נדהמו לשמוע את דברי ר' יצחק, אכן הם הכירוהו היטב וידעו שללא כל ספק כל דבריו היו אמת.

לבסוף נענה הקשיש בהם ואמר, אמת ונכון, יהודי זה אדם ישר הוא וחק מפשע, אין לנו נגדו דבר, באומרו זאת הוא פנה אל ר' יצחק ואמר לו כי הוא משוחרר ויכול ללכת הביתה. אולם ר' יצחק לא היה עדיין מוכן ללכת הביתה, הוא אזר עוז ואמר: אתם יודעים היטב בדיוק כמוני, כי היהודים העומדים כאן חפים מפשע בדיוק כמוני. אם אתם רוצים לשפוך דם נקי, דמם של אנשים חסרי ישע הנתונים בידיכם לשבט ולחסד, אין אני רוצה להיות יוצא מן הכלל, ואיני מעוניין להיבדל מאחיי לצרה, תלו אותי יחד אתם.

ישראל, אע"פ שחטא, ישראל הוא (סנהדרין מ"ג ע"ב) שנת התקצ"א היתה שנה קשה ליהודי פולין, בשנה זו קמו אצילי פולין כדי לפרוק מעליהם את עולה של רוסיה הצארית, וכרגיל בימי מסה ומריבה, היהודים החפים מפשע היו הקרבנות הראשונים. עד אז היתה פולין תחת הממלכה הרוסית הגדולה, בווארשה ישב נציג רוסי הלא הוא הנסיך קונסטנטין אחיו של הצאר ניקולאי הראשי.

כאשר פרצה המלחמה הרוסית טורקית והצבא הרוסי עמד על גבול טורקיה, הגיעו האצילים הפולניים למסקנה שזוהי שעת הכושר להתמרד ולהתנתק מעולה של רוסיה, הם שידלו גם את הפולנים שחיו בליטא ובמקומות אחרים להצטרף למרד, ואש התקוממות אחזה בכל קצות המדינה הענקית. אולם סיכויי הפולנים להצליח נראו לכאורה קלושים ביותר, לא היה להם צבא סדיר, ולא עמדו לרשותם אוצרות של נשק, האצילים היו מוכנים להיות ראשי הצבא, אולם החומר האנושי שעמד לרשותם היה דל ביותר, היו אלה האיכרים המשועבדים נטולי כל הזכויות האזרחיות שהיו צריכים לשמש בשר תותחים, הללו לא ידעו בין ימינם ושמאלם, ואף לא היה איכפת להם הרבה אם היו משועבדים לאצילים הרוסיים או הפולניים, נשקם היה מכושים, מגלים וכלי עבודה אחרים, וכך הם יצאו להלחם נגד הקוזקים הרוסיים שהמלחמה היתה המקצוע שלהם. נקל לתאר לנו כיצד אכלו הקוזקים הרוסיים את הגיבורים הפולניים הללו, אולם למזלם של הפולנים היו הקוזקים מועסקים וטרודים במלחמה עם הטורקים, ואך מעט מזעיר היו בפולין באותה שעה, כך אירע שמורדי פולין יכלו להסתובב חופשים בכל המדינה, ואף לתפוש את השלטון.

וכדי להראות קבל עם ועדה שהם הם הבעלי בתים החדשים של פולין, החלו האצילים הפולניים לארגן בכל מקום תליות והוצאות להורג, הם חיסלו אויבי פולין, ומי הוא אויב ומי הוא לא אויב, הם קבעו לפי מונחים שרירותיים ביותר, כמובן שהקרבנות הראשונים היו היהודים חסרי הישע, וכמו ככל מיני עלילות והאשמות שווא, גם במקרה זה הם קבעו שהיהודים הם מרגלים רוסיים, ושהם קנו חפצים שחיילים רוסיים שדדו מאזרחים

צישל ונמשל

החובה לתמוך בתורה ובלומדיה

משל לגנרל גדול שפקד על עשרות אלפי חיילים, והיה מבזבז את החלק הגדול ביותר של הכסף, שהממשלה הקציבה לגדודו ושנמסר לפיקוחו. החיילים סבלו רעב ומחסור וככל שהגנרל הרבה לבזוזם, בה במידה הרבה להתנהג עמם בחומרה. בכך התכוון להטיל עליהם פחד, כדי שתמיד יהיו שרויים במורא מפניו ולא יהינו להתלונן עליו. לימים בא המלך עם פמלייתו לחזות בתמרונים, הרחיבו החיילים בנפשם שסבלם כבר היה קשה מנשוא, והתלוננו על הגנרל בפני המלך, וכשהשתכנע המלך בנכונות התלונות של החיילים, קצף מאד ומיד הדיח את הגנרל והשליכו לבית באסורים כמו פושע. כדי שלא להפסיק את התמרון החשוב, שאל המלך באותו מעמד את החיילים, אם יש ביניהם מי שמסוגל לפקד על התמרון במקומו של הגנרל המודח? מה נשתומם המלך ופמלייתו, כשטוראי פשוט קיבל על עצמו את הפיקוד, ומעשה מומחה העביר את התמרון בהצלחה. פנה המלך אל הגנרל האסור: ראה, בזבזתי עליך עשרות אלפי רובלים, בעוד שטוראי פשוט זה עלה לי בסך הכל כמה רובלים לשנה, הפקדתיך על משרה כה רמה, הממשלה העלתה אותך לגדולה, הפקידה בידך שררה על אלפי חיילים, ואתה לקחת את המזון והציוד שהיה מיועד לטובה החיילים ובזבזת בודון על תאוותיך והנאותיך. מובן מאליו שענשו היה חמור מאד.

והנמשל: כך מתחרש גם אצל העשירים האנוכיים, שמשתדלים לבזבז הון על כל מיני תאוות ועינוגים, ומוזניחים את חובתם לתמוך בתורה ובלומדיה. צריך לזכור "איש אשר יתן לכהן לו יהיה" רק מה שתתן לכהן, ללומד התורה, הוא לבדך ישאר בידך.

(בשם החפץ חיים זיע"א)

דברי ר' יצחק עשו רושם עז על האצילים הפולנים, עתה החל מיקוח ביניהם לבין ר' יצחק הגביר, אשר בסופו הסכימו לשחרר את כל היהודים, פרט לאחד, לסירובם העקשני הזה היו שתי סיבות, ראשית הם היו מוכרחים לתלות איזה קורבן, כדי לפצות בכך את האוכלוסיה הגויית המקומית הצמאה לדם וממתינה בחוסר סבלנות להצגה, שנית, נגד יהודי זה היו להם באמת חשדות שריגל נגדם, ומסר סודותיהם לרוסים. היה זה יהודי מתבולל שהתרחק מאחיו היהודים, וכל ימיו התחבר עם הפולנים, אכל, שתה והשתכר עמם ואף עבד בשירותם, עתה הם טענו בתוקף כי יהודי זה מסר את סודותיהם לרוסים, ואותו לפחות רצו לתלות. עם דמעות בעיניו ביקש ר' יצחק את האצילים שיניחו גם יהודי זה לנפשו, אולם דבר לא עזר, דבריו של ר' יצחק שביקש להצילו מן המוות עשו רושם חזק על היהודי הזה, הוא שהיה כה מרוחק מהיהדות נוכח עתה לדעת כי היהודים אינם מוותרים עליו, ובשעת הסכנה עושים הכל כדי להציל לא רק את היהודים הטובים כי אם גם אותו הקל שבקלים. בעומדו פנים אל פנים עם המוות הרחר יהודי הזה בתשובה, והלך בלב שקט אל עץ התליה. וראה זה פלא כאשר תלו אותו נקרע החבל והוא נפל למטה בעודו חי. עתה הציעו לו הפולנים להמיר את דתו, ובזה להציל את נפשו. אולם היהודי שרק לפני זמן מה היה ידידם הקרוב ביותר, סירב עתה בתוקף רב ונשאר גאה ביהדותו, והוא מת על קידוש השם כשהוא צועק שמע ישראל בקול גדול ובעוז יהודי.

במשך שנים רבות שמרו יהודי העיירה את יום השנה למותו של היהודי שמסר את נפשו על קידוש השם, הם סיפרו בגאון לילדיהם כי היה פעם יהודי שלמרות שהיה מרוחק היהדות נשאר נאמן לעמו ולאמונתו בבוא עת המבחן.

צ'ין אדם לחברו

חסד של הצדיק באישון לילה
 אחד מבאי ביתו של הרה"ק רבי יואל בעער מראצפערט זיע"א (יומא דהילולא כ"ט אדר) (חותנו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א) סיפר: כי בלילה קיצי אחד באישון לילה העיר אותו האדמו"ר, וביקשו שיצטרף אליו בדחיפות לבית מרקחת בעיר, כדי שיוכל לרכוש מכשיר להרחקת יתושים. משתמה על משאלה זו באמצע הלילה, השיב הרבי: כי שמע שאחד השדרים שהתארח בביתו מתלונן על הטרדות היתושים בלילה ולכן החליט לעשות מעשה ולהסיר את הטרדה כדי לא לגרום צער לאורח.

הבורח מהכבוד

מסופר על הרה"ק רבי נחמיה הלוי מדובראוונא זיע"א פעם נסע ברכבת וישב לו מוצנע בפינה אחת אחוז במחשבותיו. בתוך הקרון נסע גם אחד מגאוני ליטא. כאשר הכיר ברבי נחמיה שאינו נוסע רגיל, נכנס עמו בדברים. והתפתחה ביניהם שיחה תורנית עמוקה וממושכת, עד שמרוב התפעלות קרא הלה: איך זה שלא יודעים מכם? חיך רבי נחמיה ואמר: אספר לכם מעשה. רובל ספרים אחד שהיה מסובב מעיירה לעיירה נודמן לישוב אחד והוזמן על ידי רב המקום לסעוד על שולחנו. כאשר נכנס האורח לבית הרב, הופתע לראות את ארון הספרים הגדול בבית. קרא אל הרב בהתפעלות, הרי אתם יכולים להתעשר במכירת ספרים יקרים כאלו. אמר לו הרב תמיהני עליך, וכי ספרי עומדים למכירה?

פרק בהלכות הכנסת אורחים

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטינין זיע"א שפעם הגיע אורח

אל ביתו, והשמש שאלו אם כבר התפלל? אמר לו הרבי: אדם שבא מן הדרך לא שואלים אותו אם התפלל כבר, אלא מגישים לו מיד מזון שישעוד לבו.

מלאך אינו יכול לעשות טובה ליהודי

מסופר על יהודי שהגיע אל הרה"ק רבי משה צערעס זיע"א (תלמיד הבעש"ט הקדוש זיע"א) וביקש ממנו שיעזור לו לקבץ נדבות עבור צרכי שבת קודש. השיבו רבי משה: "רד למטה אל רבי שמואל שלי (הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זיע"א) והוא יראה שיהיה לך על שבת קודש". כאשר בא היהודי אל רבי שמואל, מצא אותו עומד באמצע קריאת שמע והראה לו את הציצית בידיו כסימן שאינו יכול להפסיק כעת. חזר היהודי העני אל רבי משה ואמר לו שרבי שמואל הראה לו את הציצית. הלך רבי משה וניגש אל בנו ואמר לו: "שמע רבי שמואל, יש בשמים מלאך אשר יש לו אלף לשונות שאומר בהן שירה לפני רבונו של עולם, והנה אתה גם כן אומר שירה לפניו יתברך, אך ההבדל בינך ובינו הוא, שהמלאך אינו יכול לעשות טובה לאיש יהודי, ואילו אתה כן יכול לעשות טובה, וכאשר בא אליך איש ומבקש שתעשה לו טובה, אתה מראה לו את הציצית? אם כן, הרי די לו להקב"ה במלאך זה ואינו צריך אותך כלל". אמר רבי שמואל מקאמינקא: מעתה כאשר יבוא אלי יהודי עם בקשת טובה, אפילו קודם 'גאל ישראל', גם כן אחלוץ את התפילין כדי לעשות לו את הטובה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה אדר
 הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (גיסו של הבעש"ט הק" (תקכ"ה)
 הרה"ק רבי ישראל מקאלוש ב"ר אהרון לייב מפרעמישלאן (תר"מ)

יום ראשון כ"ו אדר
 הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר אלימלך מליזענסק (תק"ע)
 הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן תלמיד המגיד - תק"ע)
 הרה"ק רבי איתמר הכהן מדזיקוב (חותנו של הרה"ק רבי יצחק מקאלוש זיע"א)

יום שני כ"ז אדר
 הרה"ק רבי ישעיה שור אב"ד יאס ב"ר משה (כליל תפארת - תרל"ט)
 הגה"ק רבי יוסף שאול נאטאנזאהן ב"ר אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

יום שלישי כ"ט אדר
 הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי (תפארת שלמה - תרכ"ו)
 הרה"ק רבי יואל בעער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה (תש"ן)

יום חמישי א' ניסן
 נדב ואביהוא בני אהרן (ב"א תמ"ט)
 הרה"ק רבי אלימלך מגראדויסק ב"ר חיים מאיר יחיאל (אמרי אלימלך - תרנ"ב)
יום שישי ב' ניסן
 הרה"ק רבי שלום דוב בער מליזאבאוויטש ב"ר שמואל (תר"פ)
 הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)
 זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
 מ"ס 'גם אני אודך' רמזים יספי תרשים על המעשים.

עשרה ראשונים (ב)

(א) מי שבא הראשון, נקרא צדיק, שמתחבר לשכינה הקדושה. (וזהר ח"ב, פרשת תרומה, דף קל"א ע"א)
 (ב) העשירי שמשלים המנין, מקבל שכר כנגד כל העשרה. (וזהר ח"ב, פרשת יתרו, דף פ"ז ע"א)
 (ג) הרגיל להגיע למנינו הקבוע בין י ראשונים, ויום אחד מתאחר, ורואה שלא יספיק להיות מי הראשונים במנינו הקבוע, אין לו ללכת למנין אחר להיות שם מעשרה הראשונים, דעדיף מנין הקבוע שלו. (אוסרי לגפן, חלק י"ג, א). עמוד תקכ"ו. סימן ל"ז)
 (ד) צריך עיון בומננו שקיימים בכל מקום ומקום שטיבלאך ומניינים בזה אחר זה, דאפשר דמעלה זו של עשרה ראשונים הוא רק במנין הראשון המתפלל שם, או אפשר שגם במנין השני שמתפלל באותו מקום, יש המעלה של עשרה ראשונים. (פסקי תשובות, סימן צ', הערה 233)

לזכות

החתן ה"ה אהרן משה הי"ו
 בן הר"ר פינחס דוד הומינר הי"ו
 עב"ג הכלה בת הר"ר משה שפיצר הי"ו

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז